

6. Aktivity seniorů

Jak již bylo dříve zmíněno, obyvatelstvo Zlínského kraje stárne. Dětské složky obyvatel (0 až 15 let) přibývá velmi pomalu, meziroční přírůstky se dají počítat v desítkách osob nebo v desetínách procent. Obyvatel ve věku 15 až 64 let od roku 2008 ubývá a jejich meziroční úbytky lze počítat v tisících osob nebo v desetínách procent. Nejstarší kategorie obyvatel (ve věku 65 let a více) už od samého založení kraje pouze narůstá. Její meziroční přírůstky lze počítat v tisících osob nebo v jednotkách procent.

Lidé se dožívají stále vyššího věku, zvyšuje se naděje dožití u mužů i u žen. Velký podíl na zvyšování věku obyvatel mají pokroky v oblasti medicíny, ekonomický a sociální rozvoj společnosti. Jistě svůj podíl na tom má také zlepšující se životní prostředí, svůj podíl na tom má i propagace správného životního stylu ve sdělovacích prostředcích a podobně. Řada osob tedy hledá další uplatnění, například v nejrůznějších kurzech, v dalším vzdělávání a také v zaměstnání.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014

Řada seniorů se také aktivně zapojuje do řízení svých obcí a měst.

V době voleb do obecních zastupitelstev v roce 2014 bylo v kraji celkem 483 289 oprávněných voličů, z nichž přibližně 22 % bylo ve věku 65 let a více. K volbám přišlo hlasovat 236 843 osob (volební účast 49,0 %). V těchto volbách do obecních zastupitelstev kandidovalo v kraji celkem 13 858 obyvatel, z nichž 7,3 % bylo ve věku 65 a více let. Průměrný věk kandidátů v kraji byl 45,2 let.

Tab. 6.1 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev Zlínského kraje podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zlínský kraj	13 858	9 524	4 334	1 014	712	302	7,3	7,5	7,0
v tom okres:									
Kroměříž	2 733	1 796	937	184	126	58	6,7	7,0	6,2
Uherské Hradiště	4 017	2 730	1 287	276	196	80	6,9	7,2	6,2
Vsetín	2 856	2 057	799	237	169	68	8,3	8,2	8,5
Zlín	4 252	2 941	1 311	317	221	96	7,5	7,5	7,3

V porovnání s ostatními kraji byl zlínský podíl kandidátů ve věku 65 a více let 7,3 % z celkového počtu kandidátů nejnižší ze všech krajů (největší podíl 14,4 % byl zjištěn v Hlavním městě Praze). Proti celorepublikovému podílu byl zlínský nižší o 2,2 procentních bodů.

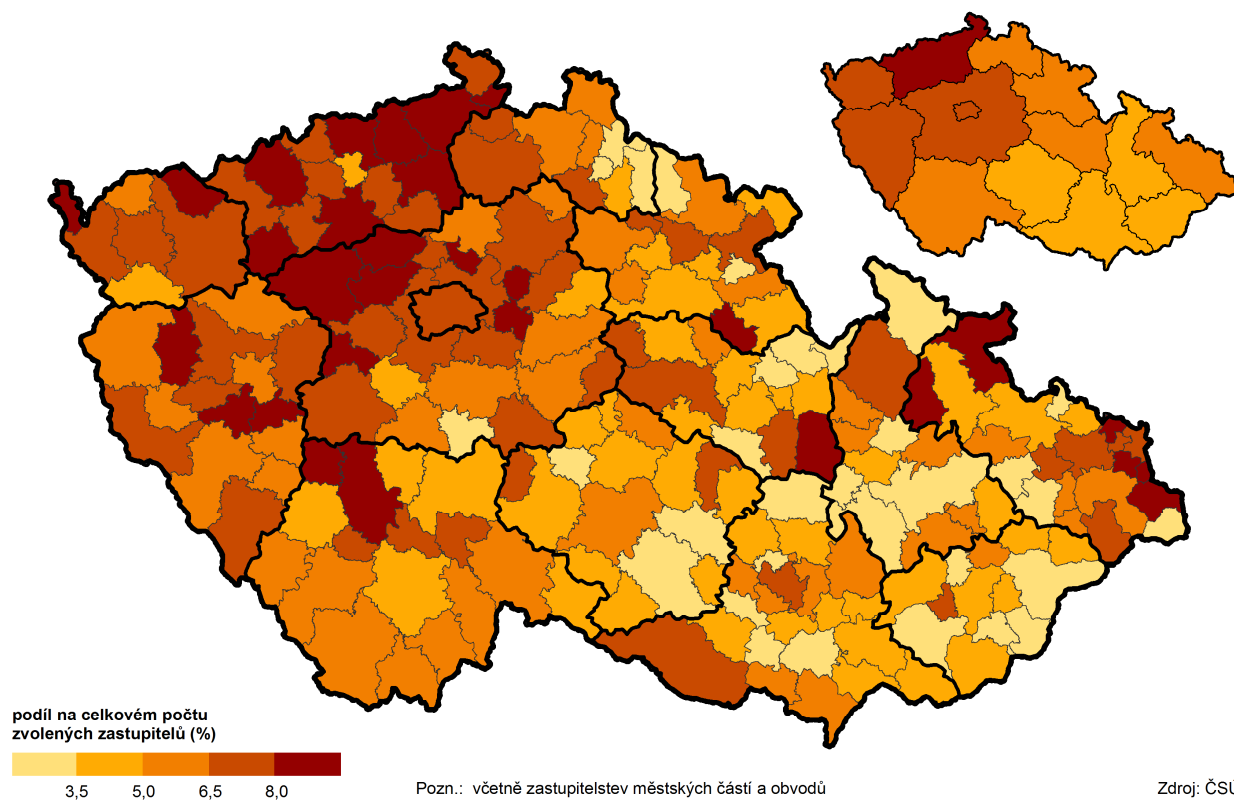
Ze zapsaných kandidátů si voliči v 307 obcích kraje si zvolili do samosprávy obce celkem 3 401 zastupitelů, z nichž bylo 3,7 % ve věku 65 a více let.

Tab. 6.2 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev Zlínského kraje podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

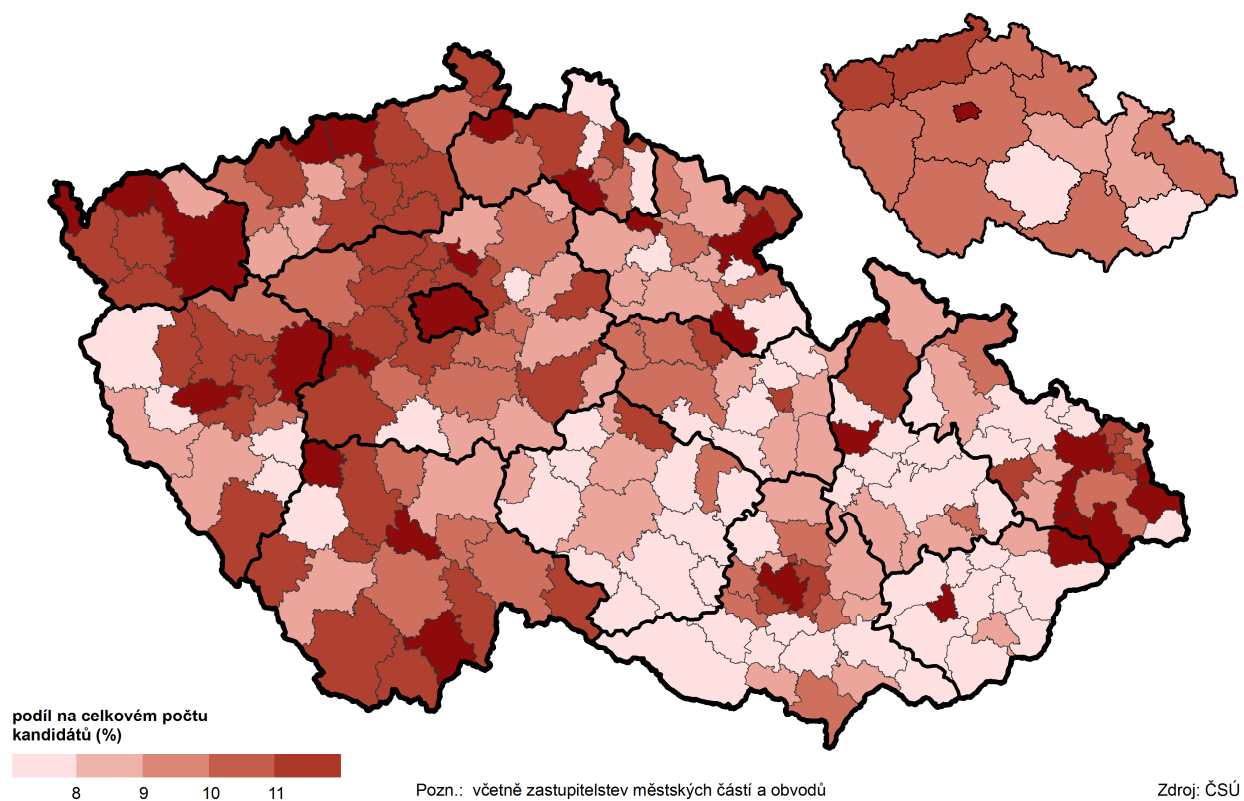
	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zlínský kraj	3 401	2 538	863	125	106	19	3,7	4,2	2,2
v tom okres:									
Kroměříž	794	578	216	30	25	5	3,8	4,3	2,3
Uherské Hradiště	890	655	235	31	25	6	3,5	3,8	2,6
Vsetín	755	580	175	27	24	3	3,6	4,1	1,7
Zlín	962	725	237	37	32	5	3,8	4,4	2,1

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

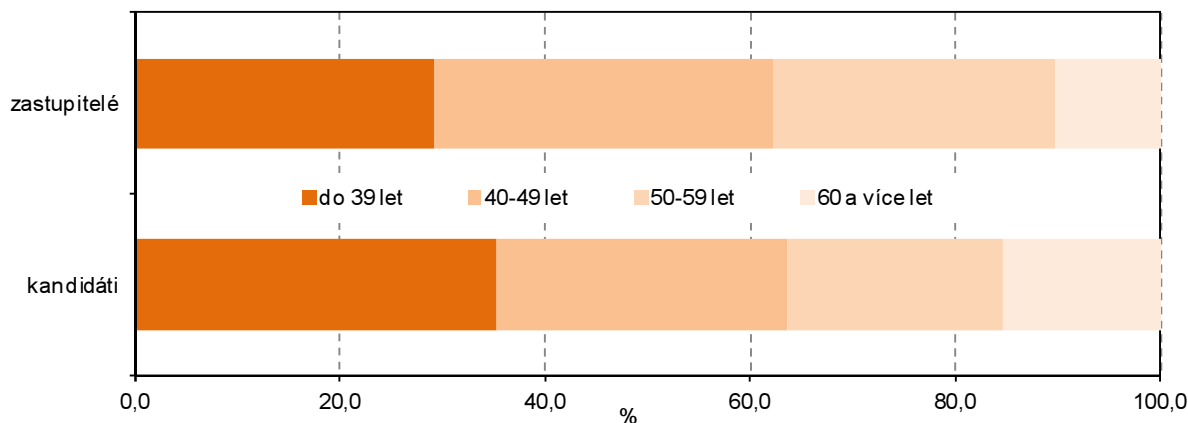

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

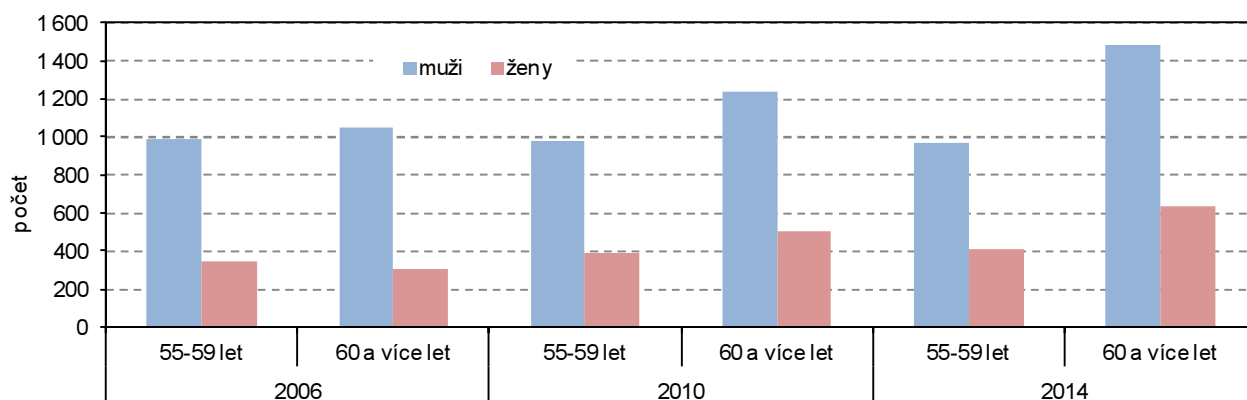
Ve srovnání s ostatními kraji byl zlínský podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let nejnižší (nejvyšší podíl 8,2 % byl zjištěn v Ústeckém kraji). Od republikové hodnoty byl zlínský podíl o 2,1 procentních bodů nižší.

Graf 6.1 Kandidáti a zvolení zastupitelé ve Zlínském kraji podle věku ve volbách do obecních zastupitelstev 2014

Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 let a starších z počtu kandidátů v témže věku ve Zlínském kraji dosáhl 12,3 %. Při srovnání hodnot s ostatními kraji se Zlínský kraj umístil v pomyslném žebříčku na třetím nejhorším místě. Nižší, tedy horší, hodnoty podílu byly vypočteny v Hlavním městě Praze (5,2 %) a v Moravskoslezském kraji (10,9 %). Nejvyšší podíl 24,7 % byl zjištěn ve Středočeském kraji. Do celorepublikové hodnoty podílu chybělo Zlínskému kraji 3,9 procentních bodů.

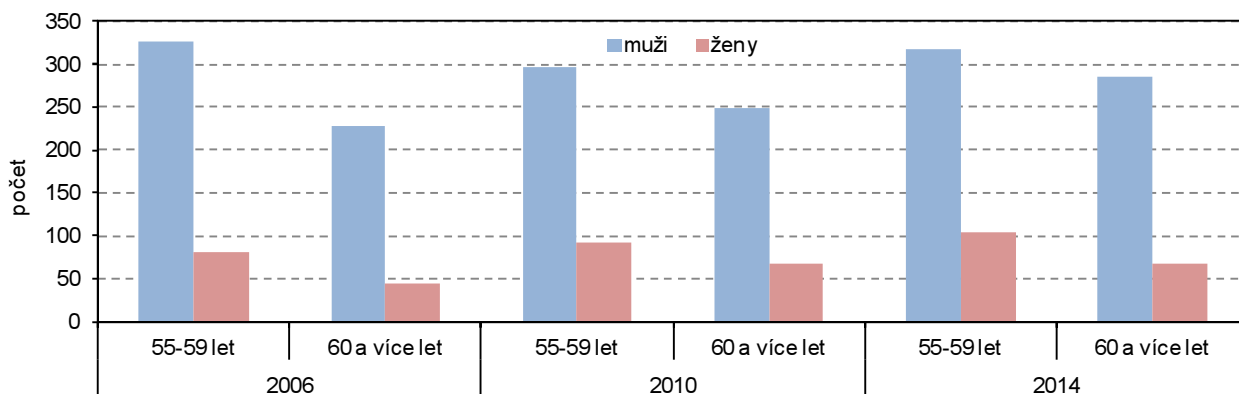
Graf 6.2 Kandidáti ve Zlínském kraji podle věku a pohlaví ve volbách do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

Z pohledu na kandidáty i zvolené zastupitele ve věku 55 až 59 let a 60 a více let ve třech posledních komunálních volbách podle pohlaví je zjevné, že zájem o aktivní komunální politiku narůstá, a to zvláště u věkové skupiny 60 a více let. Je také vidět, že počet žen je ani ne polovina z počtu jako u mužů. Je zřejmé, že zájem o vedení obecních záležitostí je u žen menší.

Graf 6.3 Zvolení zastupitelé ve Zlínském kraji podle věku a pohlaví do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

Při členění kandidátů podle velikostních skupin obcí byl největší počet kandidátů ve skupině obcí s počtem od 500 do 999 obyvatel, v této skupině obcí je také nejvyšší počet obcí, a to 96. Podíl kandidátů ve věku 65 a více let dosáhl jen 4,1 %. Druhou skupinou obcí s druhým největším počtem kandidátů, ve které je 34 obcí, je kategorie od 2 000 do 4 999 obyvatel. V této skupině obcí byl také druhý nejvyšší počet kandidátů ve věku 65 let a starších (jejich podíl na celkovém počtu kandidátů činil 7,5 %). Nejvíce kandidátů seniorského věku bylo zapsáno ve skupině obcí od 5 tisíc do 19 999 obyvatel (celkem 4 obce), a to 311. Jejich podíl na celkovém počtu kandidátů v této kategorii obcí byl nejvyšší a tvořil 12,7 %. V této kategorii obcí byl také zjištěn u kandidátů v seniorském věku největší podíl žen (12,3 % z celkového počtu kandidátů v kategorii obcí) i mužů (12,8 %).

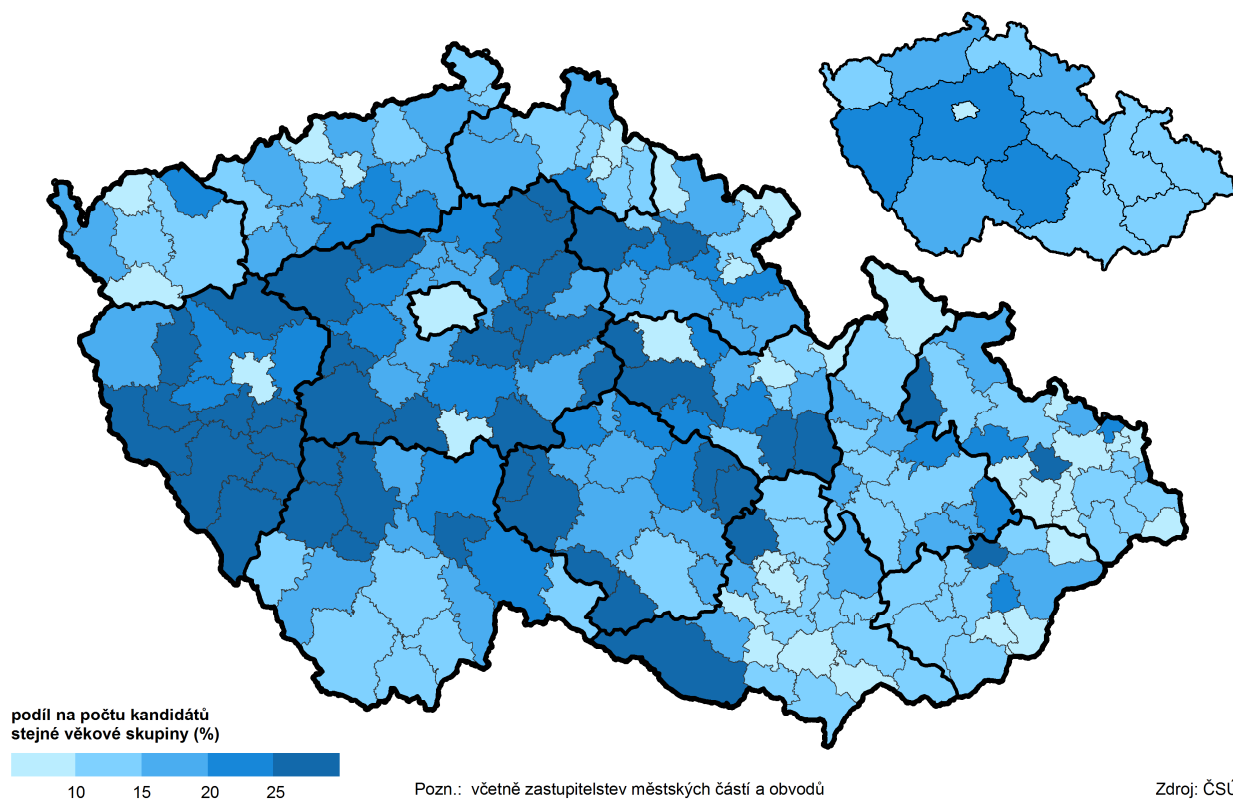
Tab. 6.3 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev Zlínského kraje podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zlínský kraj	13 858	9 524	4 334	1 014	712	302	7,3	7,5	7,0
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	205	126	79	11	8	3	5,4	6,3	3,8
200–499 obyvatel	1 429	1 014	415	50	37	13	3,5	3,6	3,1
500–999 obyvatel	2 948	2 054	894	120	90	30	4,1	4,4	3,4
1 000–1 999 obyvatel	2 482	1 705	777	140	91	49	5,6	5,3	6,3
2 000–4 999 obyvatel	2 714	1 848	866	203	147	56	7,5	8,0	6,5
5 000–19 999 obyvatel	2 455	1 674	781	311	215	96	12,7	12,8	12,3
20 000–49 999 obyvatel	1 062	703	359	127	84	43	12,0	11,9	12,0
50 000 a více obyvatel	563	400	163	52	40	12	9,2	10,0	7,4

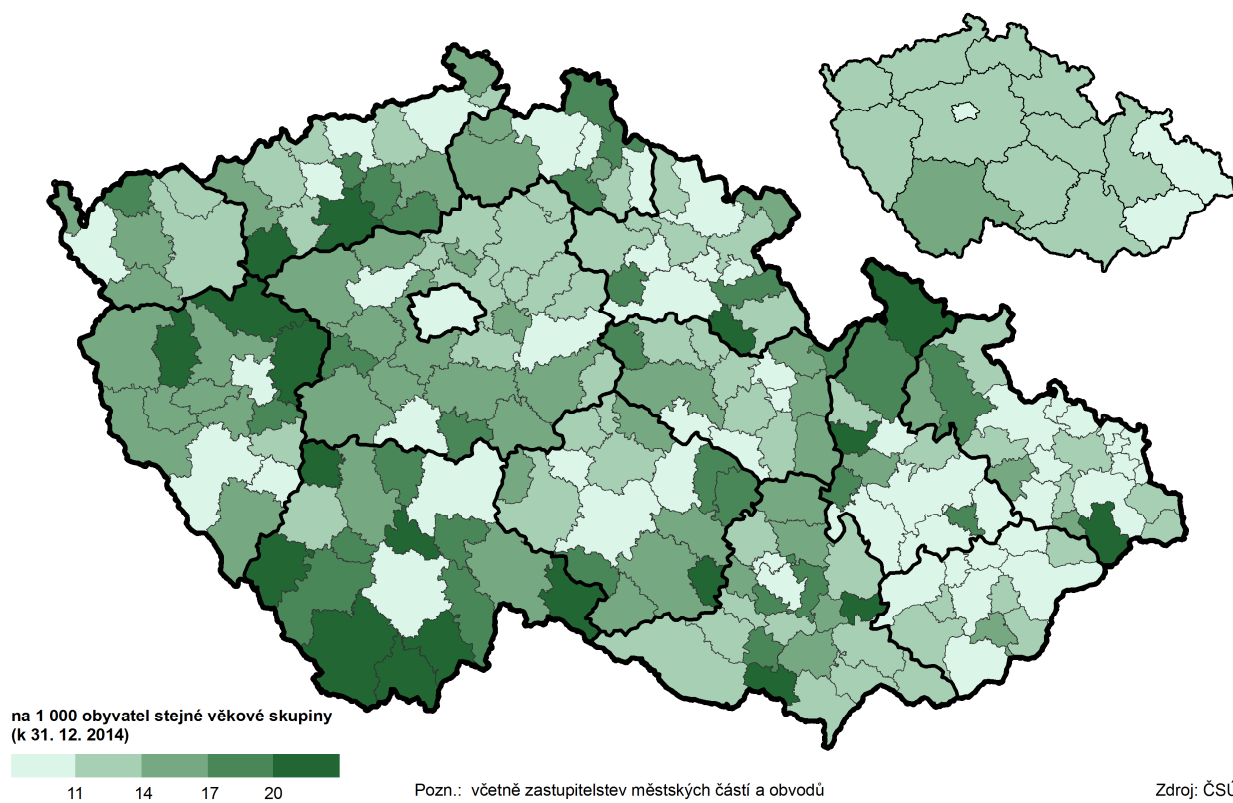
Obecně by se dalo předpokládat, že čím větší obec (město), tím větší je počet kandidátů. Existuje tu totiž větší počet politických stran a uskupení, kteří voličům nabízejí na výběr velký počet kandidátů. Řada z nich využívá možnosti zapsání nejvyššího možného počtu kandidátů (tj. počtem shodným s počtem volených zastupitelů v daném městě). Ovšem v členění obcí podle počtu obyvatel záleží na počtu obcí v kategorii, takže větší počet menších obcí předstihl v počtu kandidátů i zastupitelů i velká města kraje.

Nejvíce zvolených zastupitelů spadalo do velikostní kategorie obcí od 500 do 999 obyvatel a mezi nimi byl i největší počet v seniorském věku. Mezi těmito seniorskými zastupiteli však byl nejmenší podíl žen (0,8 %) ze všech kategorií obcí. Dokonce v kategoriích obcí od 20 tisíc do 49 999 a od 50 tisíc a více obyvatel nebyla zvolena žádná kandidátka v seniorském věku.

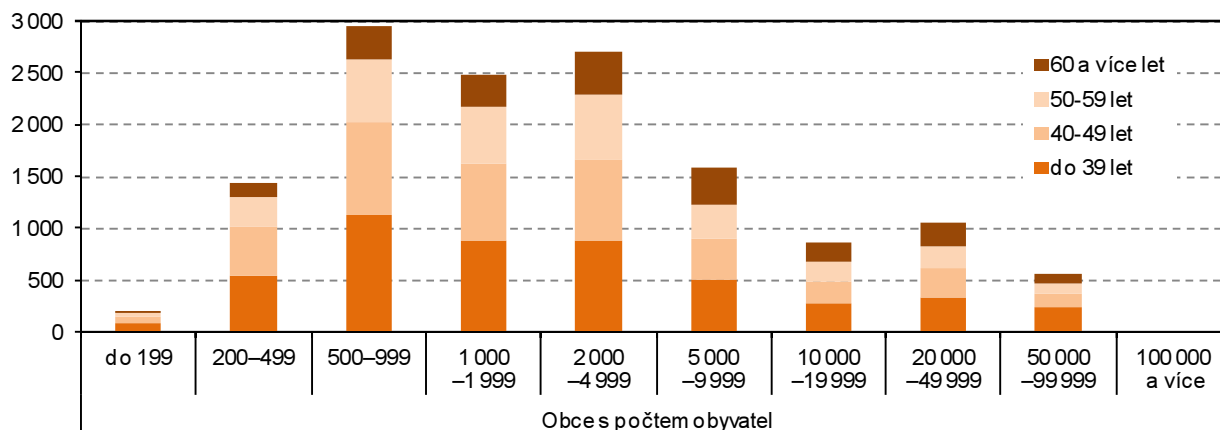
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

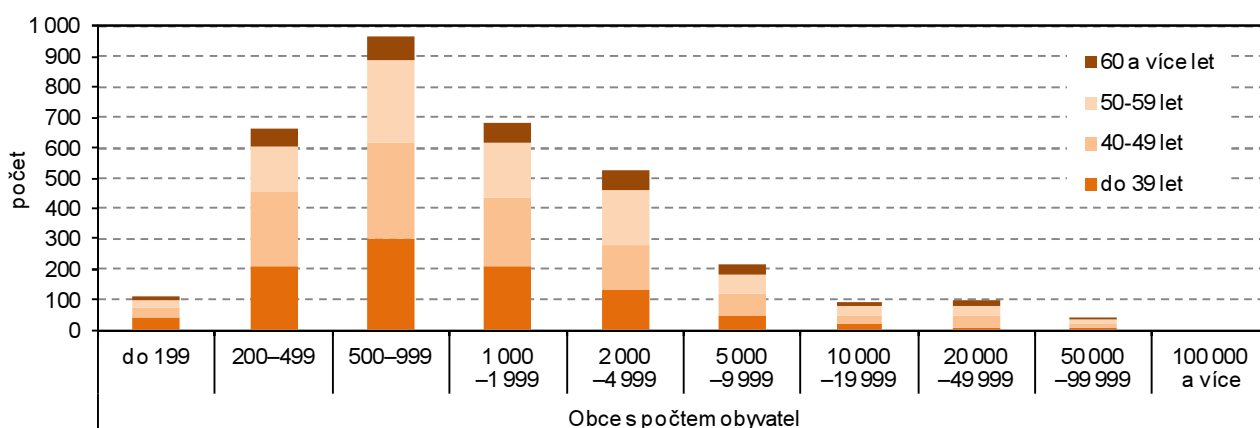
Graf 6.4 Kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev ve Zlínském kraji podle věku a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

Tab. 6.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev Zlínského kraje podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zlínský kraj	3 401	2 538	863	125	106	19	3,7	4,2	2,2
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	114	70	44	5	3	2	4,4	4,3	4,5
200–499 obyvatel	661	497	164	19	16	3	2,9	3,2	1,8
500–999 obyvatel	966	720	246	30	28	2	3,1	3,9	0,8
1 000–1 999 obyvatel	684	506	178	18	16	2	2,6	3,2	1,1
2 000–4 999 obyvatel	526	395	131	24	18	6	4,6	4,6	4,6
5 000–19 999 obyvatel	309	238	71	17	13	4	5,5	5,5	5,6
20 000–49 999 obyvatel	100	80	20	9	9	0	9,0	11,3	x
50 000 a více obyvatel	41	32	9	3	3	0	7,3	9,4	x

Graf 6.5 Zvolení zastupitelé do obecních zastupitelstev ve Zlínském kraji podle věku a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

Z celkového počtu zvolených zastupitelů do obecních zastupitelstev v roce 2014 se z 307 měst a obcí stalo 6 osob ve věku 65 a více let starostou či starostkou.

Tab. 6.5 Starostové ve věku 65 a více let v obcích Zlínského kraje podle pohlaví (stav k 1. 1. 2015)

	Starostové			z toho ve věku 65 a více let		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zlínský kraj	307	241	66	6	4	2
v tom okres:						
Kroměříž	79	68	11	1	1	-
Uherské Hradiště	78	58	20	2	-	2
Vsetín	61	48	13	-	-	-
Zlín	89	67	22	3	3	-

Senioři a informační technologie

Vývoj informačních a komunikačních technologií v celém světě jde stále kupředu zrychlujícím se tempem. Rozmach těchto technologií zasáhl všechny lidi bez ohledu na jejich věk v celé naší republice.

Také ve Zlínském kraji je zřetelný postup rozšiřování informačních technologií u všech věkových kategorií. Největší podíl obyvatel, kteří těchto technologií využívají, jsou lidé do 35 let. Tato skupina osob již v roce 2010 zahrnovala takřka 88 % lidí, kteří s osobním počítačem pracovali. U této věkové skupiny došlo k nejmenšímu zvýšení podílu osob pracujících s počítačem za čtyři roky o 7,9 procentních bodů. U skupin osob 35 až 64 let byl podíl těch, kteří pracovali s počítačem, v roce 2010 61,8 % a zvětšení podílu v průběhu

Tab. 6.6 Jednotlivci starší 16 let podle použití osobního počítače a internetu podle věku ve Zlínském kraji v letech 2010 až 2014^{*)}

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

%

	Jednotlivci podle použití informačních technologií									
	použili v posledních 3 měsících					nikdy nepoužili				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Osobní počítač									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	87,7	91,3	93,5	95,9	95,6	7,4	4,0	1,9	0,5	1,2
35–64 let	61,8	67,8	71,5	78,8	80,5	33,2	26,9	22,3	15,4	12,6
65 a více let	11,0	14,7	16,4	19,0	23,3	83,0	78,8	75,8	74,4	70,9
	Internet									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	87,1	91,2	93,6	96,2	96,9	8,4	4,8	2,7	0,7	1,1
35–64 let	59,1	66,6	71,5	79,1	80,7	36,4	29,5	23,6	16,1	13,1
65 a více let	10,5	14,5	16,0	19,0	23,2	85,5	81,4	79,6	77,7	73,1

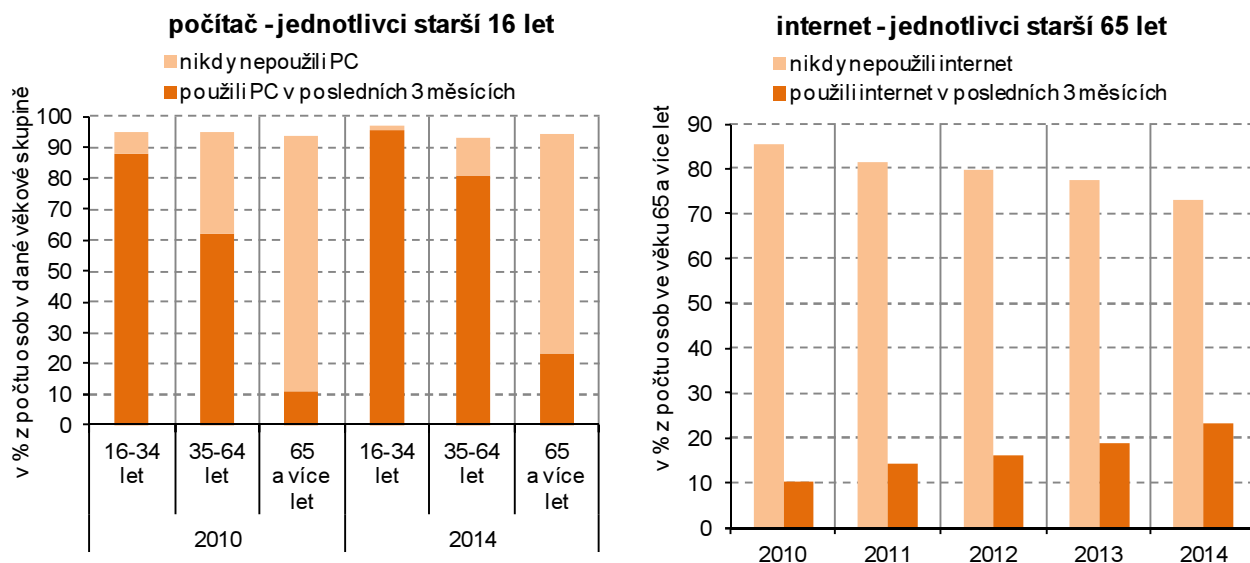
^{*)} Vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. za rok 2014 je údaj vypočítán jako průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015.
Období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

let činilo 18,7 p.b. a v roce 2014 dosáhl téměř 81 %. Výrazný nárůst podílu osob pracujících s počítačem od roku 2010 do 2014 byl zaznamenán i u skupiny osob 65 let a více, a to o 12,4 p.b., a v roce 2014 činil podíl 23,3 %. U této věkové skupiny je zajímavý pohled na část těch lidí, kteří osobní počítač nepoužili. V roce 2010 činil podíl těchto osob v této věkové skupině 83,0 % a v průběhu let tento podíl poklesl o 12,1 procentních bodů na 70,9 % v roce 2014.

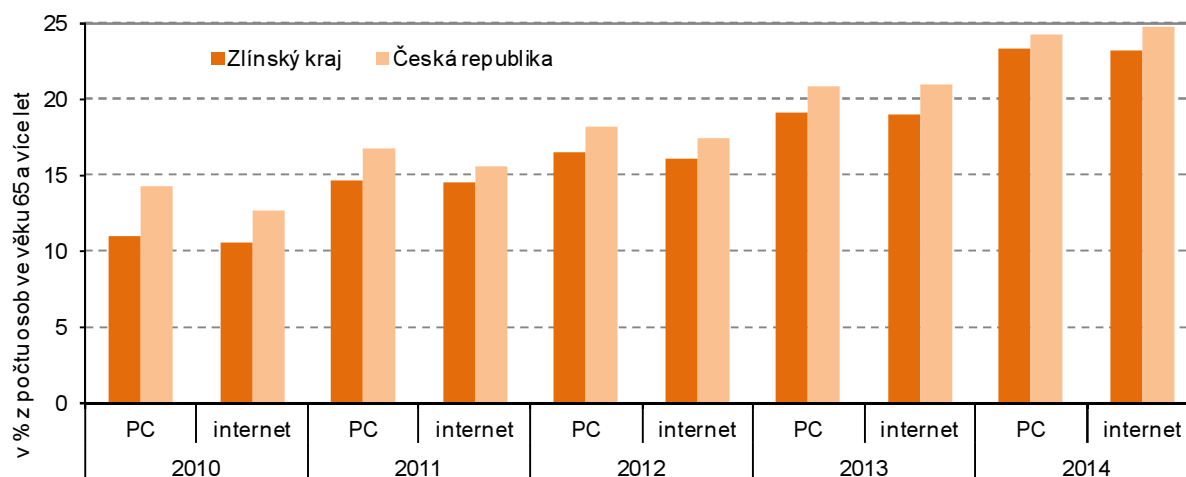

Graf 6.6 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku ve Zlínském kraji

Porovnáme-li výsledky o rozšiřování používání počítače lidmi ve věku 65 a více let v kraji s republikovými, je zřejmé, že po celou dobu od roku 2010 až 2014 byly krajské podíly menší než republikové, ale je nutné upozornit na postupně se zmenšující rozdíl podílů. Zatímco v roce 2010 podíl osob 65letých a starších pracujících s PC ve Zlínském kraji dosáhl 11,0 %, v republice činil tento podíl 14,2 %, takže rozdíl byl 3,3 procentního bodu, v roce 2014 byl vypočítán krajský podíl 23,3 % a rozdíl od republikové hodnoty činil již jen 1,0 procentního bodu.

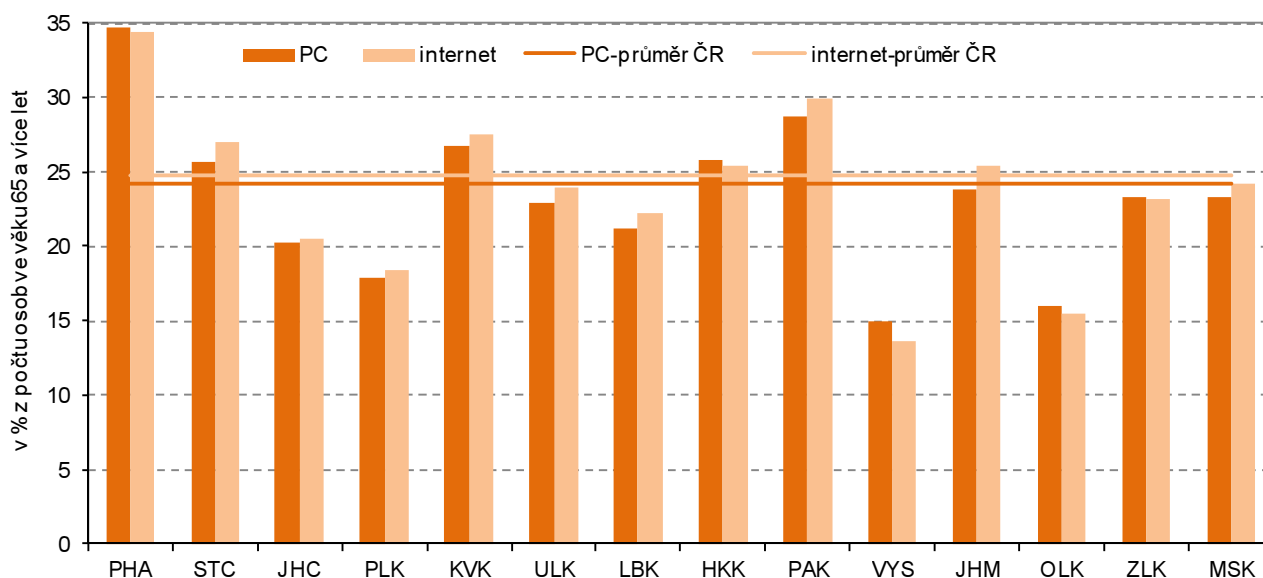
Graf 6.7 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících ve Zlínském kraji a ČR v letech 2010 až 2014

Stejně jako používání počítačů je zajímavé používání internetu. V roce 2010 byl vypočten podíl osob ve věku 65 a více let, kteří pracovali s internetem, 10,5 % a v průběhu let se tento podíl zvětšil o 12,6 procentního bodu a v roce 2014 podíl dosáhl 23,2 %. Ještě výraznější byl posun u podílu osob ve věku od 65 let, kteří internet nikdy nepoužili, a to o 12,4 p.b., z podílu 85,5 % v roce 2010 na 73,1 % v roce 2014.

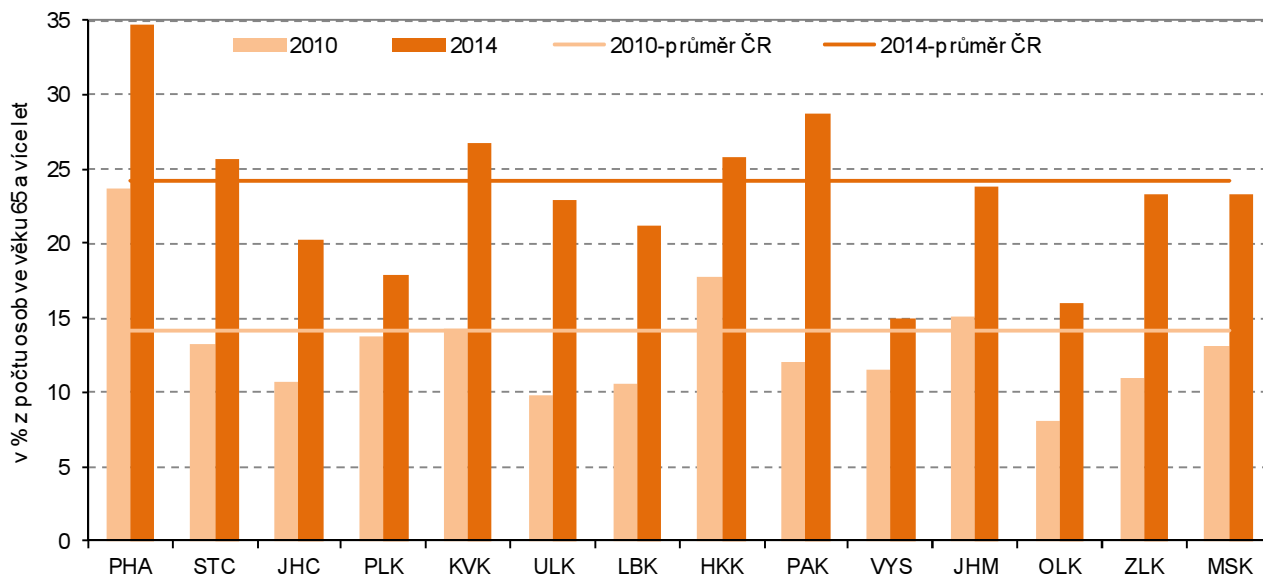

Graf 6.8 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2014

Srovnáme-li využívání internetu lidmi ve věku 65 a více let v kraji a republice, nedosahovaly zlínské hodnoty podílů let 2010 až 2014 po celou dobu republikové. V roce 2010 byla zjištěná hodnota podílu ve Zlínském kraji o 2,1 procentního bodu nižší než v celé republice, a to 10,5 %. V roce 2014 tento podíl v kraji činil 23,2 % a byl od republikového menší již jen o 1,6 p.b.

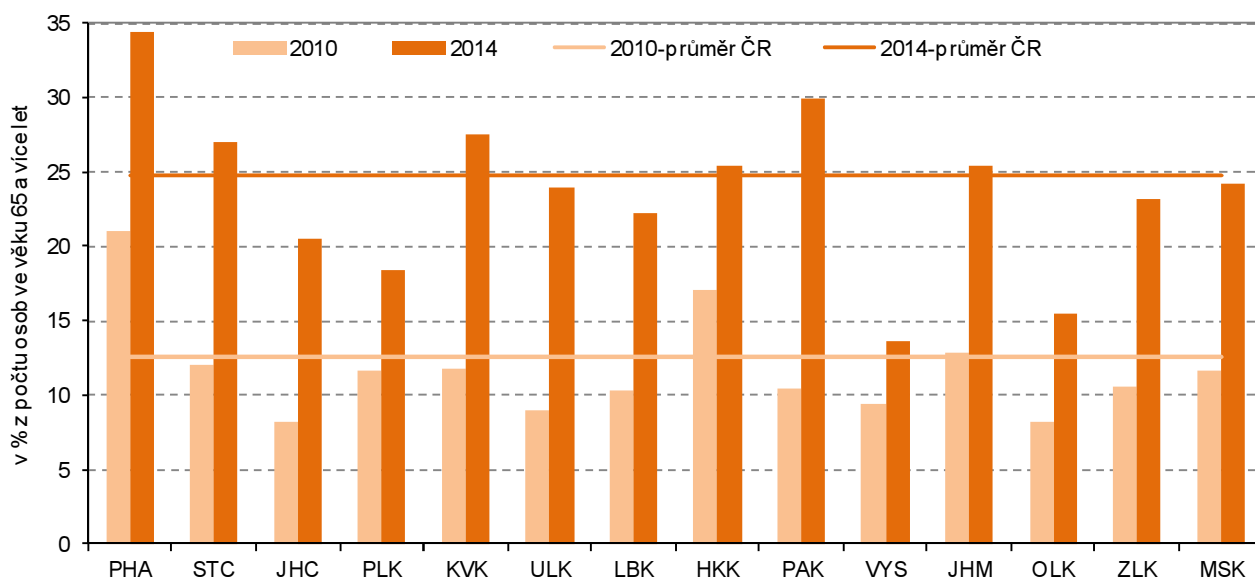
Graf 6.9 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC v posledních 3 měsících podle krajů v letech 2010 a 2014

Ve srovnání podílu osob ve věku 65 a více let, kteří v posledních třech měsících využívali osobní počítač, ve Zlínském kraji s ostatními kraji, zjistíme, že v pořadí nejvyššího využívání počítačů obsadil Zlínský kraj s hodnotou 11,0 % v roce 2010 desáté místo a v roce 2014 se s hodnotou 23,3 % posunul na osmou příčku.

Graf 6.10 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili internet v posledních 3 měsících podle krajů v letech 2010 a 2014

V roce 2010 na republikovou hodnotu podílu nedosáhlo celkem 10 krajů, v roce 2014 9 krajů. Výrazně vzrostly a převýšily republikovou hodnotu podíly ve Středočeském a Pardubickém kraji, naopak u Jihomoravského kraje chybělo do republikové hodnoty 0,5 procentního bodu.

Stejně jako na počítače se lze podívat na využívání internetu ve Zlínském kraji a porovnat ho s ostatními kraji. V roce 2010 dosáhl podíl osob ve věku 65 let a starších, kteří použili internet v posledních třech měsících, 10,5 %. Ve srovnání s ostatními kraji obsadil v pořadí 8. místo. V roce 2014 se Zlínský kraj hodnotou 23,2 % zařadil na 9. příčku. V roce 2010 mělo deset krajů nižší hodnoty podílů než republiková, v roce 2014 se přes republikovou hodnotu dostalo celkem šest krajů.

Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.)

Řada obyvatel kraje ve věku 65 a více let také využívá možnosti studovat na Univerzitě Tomáše Bati (UTB) ve Zlíně v kurzech Univerzity třetího věku. Univerzita třetího věku (U3V) je vzdělávací program realizovaný v rámci celoživotního vzdělávání, určený pro zájemce od 50 let věku, případně i mladším občanům pobírajícím různé formy důchodu, jako např. invalidní důchod. Jedná se o výhradně zájmové studium, není orientováno na kvalifikační vzdělávání.

Univerzita třetího věku je koncipována jako dvouletý program, který tvoří cykly přednášek případně praktických cvičení z různých vědních oborů. V nabídce je výuka práce s počítačem, s digitální fotografií, přednášky z oblasti společenských věd, kultury a umění, zdravotnictví, technologií a také umělecká tvorba ve výtvarném ateliéru. Velký zájem bývá o kurzy anglického jazyka, které jsou přizpůsobené starší věkové kategorii. Univerzita třetího věku na UTB ve Zlíně je organizována rektorátem, výuka probíhá ve Zlíně, v Uherském Hradišti a ve spolupráci s partnerskými organizacemi také na detašovaných pracovištích U3V ve Vsetíně a v Kroměříži.

Ke dni 31. 5. 2014 bylo na U3V evidováno 631 seniorských posluchačů, z nich 226 ukončilo dvouletý cyklus studia slavnostním ceremoniálem předáváním „Osvědčení o absolvování U3V“. Celkově se během roku 2014 přednášek, cvičení a seminářů účastnilo 1135 seniorských posluchačů ve 40 semestrálních kurzech.

Tab. 6.7 Účastníci kurzů Univerzity třetího věku na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně v roce 2014

Zdroj: Výroční zpráva o činnosti UTB v roce 2014

Skupiny studijních programů	Počet	
	kurzů	účastníků
Celkem	40	1 135
v tom:		
technické vědy a nauky	14	496
zdravotnické, lékařské, farmaceutické vědy a nauky	1	18
společenské vědy, nauky a služby	12	236
právo, právní a veřejnosprávní činnost	1	30
obory z oblasti psychologie	2	74
vědy a nauky o kultuře a umění	10	281

